

Ask Dad and/or Mum

Parents as Key Facilitators: an Inclusive Approach to Sexual and Relationship Education on the Home Environment

WP 3: Vajadzību izvērtēšanas situācijas analīze.

Kopīgais ziņojums par seksuālo izglītību Dānijā, Itālijā, Austrijā, Latvijā, Lietuvā un Vācijā.

Partnerorganizācija: KatHo (Ziemeļreinas-Vestfālas lietišķo zinātņu Katoļu universitāte)

Projekta vadītājs: Profesors Dr. Michael Klein

Autore: Irina Lehmann

Līdzstrādnieki: Bodil Mygind Madsen, Carmine Falanga, Jennifer Ziegler, Justina Bieliauskaitė, Rita Kubulina.

This project has been funded with support from the European Commission (538399-LLP-1-2013-1-DK-GRUNDTVIG-GMP). This document reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Eiropas vajadzību izvērtēšanas situācijas analīze.

Kopīgais ziņojums par seksuālo izglītību Dānijā, Itālijā, Austrijā, Latvijā, Lietuvā un Vācijā.

1.	Ievads	3
2.	Rezultāti	4
2.1	Dalībnieku demogrāfiskie rādītāji: bērni.....	4
2.1.1	Dānija	6
2.1.2	Itālija.....	8
2.1.3	Austrija	10
2.1.4	Latvija	12
2.1.5	Lietuva.....	14
2.1.6	Vācija	16
2.2	Seksuālā izglītība	18
2.2.1	Dānija	18
2.2.2	Itālija.....	22
2.2.3	Austrija	26
2.2.4	Latvija	30
2.2.5	Lietuva.....	34
2.2.6	Vācija	38
3.	Secinājumi un rekomendācijas ASK metodiskā materiāla izveidošanai.	42
4.	Pielikums: vecāku aptauja un skolēnu aptauju Latvijā anketas.....	44

1. Ievads

Sešu partnervalstu starpā sastopamas atšķirības, ņemot vērā vecāku kultūras un reliģisko piederību. Iespējams, ka šīs atšķirības ietekmē vecāku izturēšanos un attieksmi pret savu bērnu seksuālo izglītību.

Lai gūtu labāku priekšstatu par mērķgrupas atšķirīgajām (kultūras) vajadzībām, katrā no partnervalstīm tika veiktas 11-18 gadu vecu bērnu vecāku aptaujas no 2014.gada decembra līdz 2015.gada februārim. Arī tās pašas vecuma grupas bērni tika lūgti izteikt savu viedokli par seksuālo izglītību un vecāku lomu tajā, raugoties no sava skata punkta.

Aptaujas mērķis bija uzrunāt 50 vecākus un 50 bērnus no katras partnervalsts (kopā 300 vecāku un 300 bērnu). Aptaujas balstās uz vecāku fokusa grupām, kuras tika veiktas no 2014.gada oktobra līdz decembrim, lai noteiktu, kādas vajadzības un problēmas parādās bērnu seksuālajā izglītībā, saņemot šo informāciju no vecākiem. Aptaujas veidoja ar tiešsaistes rīka "Limesurvey" palīdzību, un datu vākšana tika veikta, izmantojot gan tiešsaistes aptaujas, gan ar roku fiksētas intervijas palīdzību. Aptaujas dalībnieki tika sameklēti skolās, sociālajos un vispārējā tiešsaistes multivīdē kā Interneta forumos vecākiem, palīdzot partnerorganizācijām un esošiem kontaktiem ar konkrētiem vecākiem, kā arī bērniem, kuriem bija interese piedalīties aptaujā.

Vecāku aptauja ir strukturēta trīs daļās: bērnu seksuālā izglītība, vecāku zināšanas par seksualitāti, un vecāku demogrāfiskie rādītāji. Bērnu aptauja sastāv no divām daļām: jautājumi par seksuālo izglītību un bērnu demogrāfiskie rādītāji.

Sekojošās nodaļas dokumentā aptauju rezultātus (2.nodaļa) un ietver secinājumus un rekomendācijas ASK metodiskā materiāla izveidei (3.nodaļa), lai varētu to piemērot katras partnervalsts nacionālajam kontekstam. Darba versijas, kura tika izmantota aptaujās, ekrānuzņēmumi angļu valodā ir pievienoti Pielikumā (4.nodaļa).

2. Rezultāti

Aptauju rezultātiem un secinājumiem piemīt vērā ņemami ierobežojumi: rezultāti nav statistiski relevanti, jo dalībnieku skaits ir neliels un ir atšķirīgs katrā no valstīm. Datu vākšanas veids nav konsekvents: dati pārsvarā tika vākti elektroniskas aptaujas veidā, tomēr daži projekta partneri uzrunāja respondentus personiski, un datus vēlāk anketēs iepildīja manuāli.

Dalībnieku piesaistīšana tika veikta, izmantojot kontaktus, sociālos mēdijus, skolas un citas sabiedriskās organizācijas.

Dalībnieku atlasē nav ievērots nejaušības princips, un tāpēc šī atlase nav reprezentatīva. Var pieņemt, ka vecākiem, kuri piedalījās aptaujā, ir lielāka interese par bērnu seksuālo izglītību, nekā tas parasti sastopams sabiedrībā. Kā attēlots 2.1 nodaļā, aptaujā piedalījušies nosacīti liels skaits vecāku ar augstu izglītības līmeni. Līdz ar to jāpieņem, ka dati var būt neobjektīvi.

2.1 Dalībnieku demogrāfiskie rādītāji: bērni

Šī nodaļa koncentrēta uz dalībnieku demogrāfiskajiem rādītājiem partnervalstīs – Dānijā, Itālijā, Austrijā, Latvijā, Lietuvā un Vācijā. Dati ir apkopoti tabulās un ietver visu svarīgāko informāciju par dalībniekiem.

Kopumā aptaujā ir piedalījušies 243 vecāki un 291 bērni. Mērķis aptaujāt 50 vecākus un 50 bērnus no katras valsts tika piepildīts tikai daļēji, taču ir vērts pieminēt, ka dažas partnervalstis (Latvija, Lietuva) ir pārsniegušas iepriekš mērķos paredzēto.

Iemesli tam, ka nebija iespējams atrast nepieciešamo dalībnieku skaitu, ir kontaktu trūkums ar respondentiem un tādām atbilstošām organizācijām kā skolas un sociālās institūcijas, kā arī praktiski iemesli – piemēram, darbinieku slimošana un tehniska rakstura problēmas, kas paarīja neiespējamu pieturēties pie paredzētajiem termiņiem.

Sekojošās tabulas attēlo visu aptaujas dalībnieku svarīgākos demogrāfiskos rādītājus.

1.tabula. Visu aptaujāto vecāku demogrāfiskie rādītāji (Sk.=243).

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Vīrietis	60	24,7%
Sieviete	178	73,2%
Netiek uzrādīts	5	2,1%
Vecums		
Vidējs	42,5	-
Min	29	-
Max	61	-

Reliģiskā piederība

Protestants	55	24,7%
Katolis	115	37,3%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	4	1,6%
Budists	1	0,4%
Hinduists	2	0,8%
Pareizticīgais	10	4,1%
Bez reliģiskās piederības	48	19,8%
Netiek uzrādīta/cita	8	3,3%

Attiecības ar reliģiju

Ciešas	41	16,9%
Vājas	70	28,8%
Neitrālas	102	42%
Negatīvas	20	8,2%
Netiek uzrādītas	10	4,1%

Izglītības līmenis

Nav skolā iegūtas izglītības	0	0,0%
Pamatskolas izglītība	8	3,3%
Vidējā (vidusskolas) izglītība	21	8,6%
Arodizglītība	42	17,3%
Nepabeigta augstākā izglītība	37	15,2%
Pabeigta augstākā izglītība	130	53,5%
Netiek uzrādīta	5	2,1%

2.tabula. Visu aptaujāto bērnu demogrāfiskie rādītāji (Sk.=291).

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Zēni	110	37,8%
Meitenes	181	62,2%
Vecums		
Vidējs	14,6	-
Min	11	-
Max	18	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	50	17,2%
Katolis	128	44%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	23	7,9%

Budists	3	1%
Hinduists	1	0,3%
Pareizticīgais	16	5,5%
Bez reliģiskās piederības	58	19,9%
Cita	12	4,1%

Turpmākajās tabulās attēlots datu apkopojums sadalījumā pa valstīm.

2.1.1 Dānija

3.tabula. Vecāku demogrāfiskie rādītāji (Sk.= 27)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Vīrietis	7	26%
Sieviete	15	55,5%
Netiek uzrādīts	5	18,5%
Vecums		
Vidējs	46,3	-
Min	33	-
Max	61	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	10	37%
Katolis	3	11,1%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	2	7,4%
Budists	1	3,7%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	0	0,0%
Bez reliģiskās piederības	6	22,2%
Netiek uzrādīta/cita	5	18,5%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	4	14,9%
Vājas	5	18,5%
Neitrālas	11	40,7%
Negatīvas	2	7,4%
Netiek uzrādītas	5	18,5%
Izglītības līmenis		
Nav skolā iegūtas izglītības	0	0,0%
Pamatskolas izglītība	3	11,1%
Vidējā (vidusskolas) izglītība	1	3,7%

Arodizglītība	2	7,4%
Nepabeigta augstākā izglītība	9	33,3%
Pabeigta augstākā izglītība	7	25,9%
Netiek uzrādīta	5	18,5%
Bērni		
Vidēji	2,7	-
Min	1	-
Max	5	-
Bērni vecumā 11- 18 gadiem		
Vidēji	0,8	-
Min	0	-
Max	2,5	-
Attiecību statuss		
Nav attiecību	2	7,4%
Precēts/dzīvo neregistrēti	20	74,1%
Netiek uzrādīts	5	18,5%

4.tabula. Bērnu demogrāfiskie rādītāji (Sk.=32)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Zēni	16	50%
Meitenes	16	50%
Vecums		
Vidējs	14,4	-
Min	12	-
Max	16	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	14	43,8%
Katolis	2	6,2%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	6	18,8%
Budists	2	6,2%
Hinduists	1	3,1%
Pareizticīgais	0	0,0%
Bez reliģiskās piederības	4	12,5%
Cita	3	9,4%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	4	12,5%
Vājas	9	28,1%
Neitrālas	18	56,2%
Negatīvas	1	3,1%

2.1.2 Itālija

5.tabula. Vecāku demogrāfiskie rādītāji (Sk.= 43)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Vīrietis	13	30,2%
Sieviete	30	69,8%
Vecums		
Vidējs	41,6	-
Min	33	-
Max	49	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	3	6,98%
Katolis	36	83,7%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	2	4,7%
Budists	0	0,0%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	1	2,3%
Bez reliģiskās piederības	1	2,3%
Cita	0	0,0%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	12	27,9%
Vājas	12	27,9%
Neitrālas	18	41,9%
Negatīvas	1	2,3%
Izglītības līmenis		
Nav skolā iegūtas izglītības	0	0,0%
Pamatskolas izglītība	0	0,0%
Vidējā (vidusskolas) izglītība	10	23,7%
Arodizglītība	3	6,9%
Nepabeigta augstākā izglītība	9	20,9%
Pabeigta augstākā izglītība	21	48,8%
Bērni		
Vidēji	1,7	-
Min	1	-
Max	3	-
Bērni vecumā 11- 18 gadiem		
Vidēji	0,8	-
Min	0	-

Max	2	-
Attiecību statuss		
Nav attiecību	11	25,6%
Precēts/dzīvo neregistrēti	32	74,4%

6.tabula. Bērnu demogrāfiskie rādītāji (Sk.=46)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Zēni	15	32,6%
Meitenes	31	67,4%
Vecums		
Vidējs	12,9	-
Min	10	-
Max	17	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	3	6,5%
Katolis	23	50%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	15	32,6%
Budists	0	0,0%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	3	6,5%
Bez reliģiskās piederības	0	0,0%
Cita	2	4,3%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	16	34,8%
Vājas	6	13,0%
Neitrālas	21	45,7%
Negatīvas	2	4,3%
Citas	1	2,8%

2.1.3 Austrija

7.tabula. Vecāku demogrāfiskie rādītāji (Sk.= 20)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Vīrietis	6	30%
Sieviete	14	70%
Vecums		
Vidējs	41,3	-
Min	31	-
Max	55	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	2	10%
Katolis	10	50%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	0	0,0%
Budists	0	0,0%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	1	5%
Bez reliģiskās piederības	6	30%
Cita	1	5%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	2	10%
Vājas	5	25%
Neitrālas	1	5%
Negatīvas	8	40%
Izglītības līmenis		
Nav skolā iegūtas izglītības	0	0,0%
Pamatskolas izglītība	0	0,0%
Vidējā (vidusskolas) izglītība	1	5%
Arodizglītība	2	10%
Nepabeigta augstākā izglītība	5	25%
Pabeigta augstākā izglītība	12	60%
Bērni		
Vidēji	1,9	-
Min	1	-
Max	4	-
Bērni vecumā 11- 18 gadiem		
Vidēji	1	-
Min	0	-

Max	4	-
Attiecību statuss		
Nav attiecību	5	25%
Precēts/dzīvo neregistrēti	15	75%

8.tabula. Bērnu demogrāfiskie rādītāji (Sk.=18)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Zēni	9	50%
Meitenes	9	50%
Vecums		
Vidējs	14	-
Min	11	-
Max	17	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	3	16,6%
Katolis	13	72,2%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	0	0,0%
Budists	0	0,0%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	1	5,6%
Bez reliģiskās piederības	1	5,6%
Cita	0	0,0%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	6	33,3%
Vājas	8	44,4%
Neitrālas	2	11,1%
Negatīvas	2	11,1%

2.1.4 Latvija

9.tabula. Vecāku demogrāfiskie rādītāji (Sk.= 51)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Vīrietis	18	35,3%
Sieviete	33	64,7%
Vecums		
Vidējs	42,6	-
Min	-	-
Max	61	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	21	41,2%
Katolis	7	13,8%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	0	0,0%
Budists	0	0,0%
Hinduists	1	1,9%
Pareizticīgais	1	1,9%
Bez reliģiskās piederības	21	41,2%
Cita	0	0,0%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	5	9,8%
Vājas	6	11,8%
Neitrālas	37	72,6%
Negatīvas	3	5,9%
Izglītības līmenis		
Nav skolā iegūtas izglītības	0	0,0%
Pamatskolas izglītība	0	0,0%
Vidējā (vidusskolas) izglītība	0	0,0%
Arodizglītība	5	9,8%
Nepabeigta augstākā izglītība	2	3,9%
Pabeigta augstākā izglītība	44	86,3%
Bērni		
Vidēji	2,8	-
Min	1	-
Max	11	-
Bērni vecumā 11- 18 gadiem		
Vidēji	0,7	-
Min	0	-

Max	2	-
Attiecību statuss		
Nav attiecību	4	7,8%
Precēts/dzīvo neregistrēti	47	92,9%

10.tabula. Bērnu demogrāfiskie rādītāji (Sk.=73)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Zēni	30	41%
Meitenes	43	59%
Vecums		
Vidējs	15,4	-
Mīn	14	-
Max	18	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	15	20,5%
Katolis	15	20,5%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	2	2,7%
Budists	1	1,3%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	9	12,3%
Bez reliģiskās piederības	25	34,2%
Cita	2	2,7%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	8	10,9%
Vājas	9	12,3%
Neitrālas	50	68,5%
Negatīvas	6	8,2%

2.1.5 Lietuva

11.tabula. Vecāku demogrāfiskie rādītāji (Sk.= 52)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Vīrietis	9	17,3%
Sieviete	43	82,7%
Vecums		
Vidējs	42,9	-
Min	33	-
Max	52	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	0	0,0%
Katolis	43	82,7%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	0	0,0%
Budists	0	0,0%
Hinduists	1	1,9%
Pareizticīgais	7	13,4%
Bez reliģiskās piederības	0	0,0%
Cita	1	1,9%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	12	23%
Vājas	23	44,2%
Neitrālas	16	30,7%
Negatīvas	1	1,9%
Izglītības līmenis		
Nav skolā iegūtas izglītības	0	0,0%
Pamatskolas izglītība	2	3,8%
Vidējā (vidusskolas) izglītība	0	0,0%
Arodizglītība	16	30,7%
Nepabeigta augstākā izglītība	2	3,8%
Pabeigta augstākā izglītība	32	61,5%
Bērni		
Vidēji	2	-
Min	1	-
Max	4	-
Bērni vecumā 11- 18 gadiem		
Vidēji	0,8	-
Min	0	-

Max	2	-
Attiecību statuss		
Nav attiecību	6	11,5%
Precēts/dzīvo neregistrēti	46	88,5%

12.tabula. Bērnu demogrāfiskie rādītāji (Sk.=76)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Zēni	28	37%
Meitenes	48	63%
Vecums		
Vidējs	16,2	-
Mīn	12	-
Max	18	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	3	3,9%
Katolis	60	78,9%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	0	0,0%
Budists	0	0,0%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	2	2,6%
Bez reliģiskās piederības	9	11,8%
Cita	2	2,6%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	12	15,8%
Vājas	29	38,1%
Neitrālas	30	39,1%
Negatīvas	4	5,2%
Citas	1	1,3%

2.1.6 Vācija

13.tabula. Vecāku demogrāfiskie rādītāji (Sk.= 50)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Vīrietis	7	14%
Sieviete	43	86%
Vecums		
Vidējs	40,6	-
Min	29	-
Max	55	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	19	38%
Katolis	16	32%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	0	0,0%
Budists	0	0,0%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	0	0,0%
Bez reliģiskās piederības	14	28%
Cita	1	2%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	6	12%
Vājas	19	38%
Neitrālas	19	38%
Negatīvas	5	10%
Izglītības līmenis		
Nav skolā iegūtas izglītības	0	0,0%
Pamatskolas izglītība	3	6%
Vidējā (vidusskolas) izglītība	9	18%
Arodizglītība	14	28%
Nepabeigta augstākā izglītība	10	20%
Pabeigta augstākā izglītība	14	28%
Bērni		
Vidēji	2,1	-
Min	1	-
Max	5	-
Bērni vecumā 11- 18 gadiem		
Vidēji	1,1	-
Min	0	-

Max	4	-
Attiecību statuss		
Nav attiecību	10	20%
Precēts/dzīvo neregistrēti	40	80%

14.tabula. Bērnu demogrāfiskie rādītāji (Sk.=46)

	Sk.	Procenti (%)
Dzimums		
Zēni	12	73,9%
Meitenes	34	26,1%
Vecums		
Vidējs	14,8	-
Min	11	-
Max	18	-
Reliģiskā piederība		
Protestants	12	26,1%
Katolis	15	32,6%
Jūds	0	0,0%
Musulmanis	0	0,0%
Budists	0	0,0%
Hinduists	0	0,0%
Pareizticīgais	0	0,0%
Bez reliģiskās piederības	19	41,3%
Cita	0	0,0%
Attiecības ar reliģiju		
Ciešas	3	6,5%
Vājas	16	34,8%
Neitrālas	20	43,5%
Negatīvas	7	15,2%
Citas	0	24,3%

2.2 Seksuālā izglītība

Šajā nodaļā ir detalizēti analizēti jautājumi par seksuālo izglītību un zināšanām par seksualitāti attiecībā pret katras valsts aptaujāto vecāku un bērnu skaitu. Procentuālā vērtība nav statistiski relevanta, tā tiek izmantota vienīgi, lai raksturotu rezultātus un pieminēta, ja vairāki respondenti ir atbildējuši vienādi.

Rezultāti parāda, vai eksistē un kādas ir problēmas saistībā ar seksuālo izglītību, un tie tiek izmantoti, lai varētu iegūt priekšstatu par seksuālās izglītības situāciju katrā no valstīm. Tā kā pastāv zināmas kultūras atšķirības starp partnervalstīm, netiks veikts vispārējs rezultātu kopsavilkums.

Lūdzu skatīt 4. nodaļu, lai iepazītos ar aptaujas ekrānuzņēmumiem, kuros ietverti visi aptaujas jautājumi.

2.2.1 Dānija

Vecāku aptauja

Seksuālās izglītības situācija

Vecākiem, kuru bērni ir vecuma grupā no 11-18 gadiem, tika jautāts, vai viņu bērni jau ir tikuši seksuāli izglītoti.

Tikai 77,8% vecāku atbildēja, ka viņu bērni jau ir ieguvuši seksuālo izglītību. Vairākums bērnu, kuri jau ir tikuši seksuāli izglītoti, šo izglītību ir ieguvuši skolā/no skolotāja (52,4%). Pārējos bērnus ir izglītojuši viens no vecākiem/abi vecāki (42,85), vai viņi informāciju par seksuālo izglītību ir saņēmuši ar mācītāju starpniecību (4,8%).

Izjūtas

Vairākums vecāku, kuri paši bija izglītojuši savu bērnu par seksualitātes jautājumiem (t.i. 42,8% no vecākiem, kuri izpildīja aptaujas anketi), ziņo, ka viņiem runāt par seksualitāti ar savu bērnu ir "normāli/o.k.". Dažiem vecākiem tas šķiet pat vienkārši. Nevienam nesaka, ka ir sarežģīti runāt ar savu bērnu par seksualitāti.

Informācijas izmantošana

Tikai viens no vecākiem atbildējis, ka viņš/viņa ir meklējusi informāciju par seksualitāti avotos, kas sastopami internetā.

Atbildība par bērnu seksuālo izglītību

Vairākums vecāku domā, ka vecākiem būtu jāizglīto savi bērni seksualitātes jomā, piedaloties arī skolai/skolotājiem, uzreiz pēc tam seko draugi vai radnieki un sociālie darbinieki.

Kā vecāki izglīto/reaģē

Vecāki dod priekšroku situācijai, kad bērns uzņem iniciatīvu runāt par seksualitāti, nevis kad viņi uzņem iniciatīvu paši. Atbildot uz jautājumu, kā viņi reaģētu, ja bērns uzdotu viņiem jautājumu par seksualitāti, vairākums vecāku atzina, ka censtos atbildēt, cik labi vien spētu (97,3%). Viens no vecākiem

atbildēja, ka viņš/viņa iedotu bērnam papildus informatīvos materiālus (piemēram, grāmatas, brošūras, žurnālus).

Tēmas, kuras tiek apspriestas ar bērnu (sakārtotas pēc atbilžu biežuma).

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- maigums un mīlestība;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- kontracepcija;
- prostitūcija;
- vīrieša un sievietes loma ģimenē.

Reti pieminētās tēmas bija, piemēram, kultūras tabū un masturbācija. 11.1% no vecākiem min, ka viņiem ir grūti runāt ar bērnu par atsevišķiem jautājumiem. Visbiežāk minētās tēmas ir “sensitīvie” jautājumi kā, piemēram, seksuālā prakse (orgasms, tehnika) un sekss mēdijos.

Tabū tēmas

Ir daži vecāki (18,5%), kuri saka, ka ir tēmas, kuras viņi nekad neapspriestu ar savu bērnu, piemēram, seksuālā prakse (orgasms, tehnika), menstruācijas, ovulācija un sievietes auglīgās dienas, sekss mēdijos un kultūras tabū. Iemesli negribēšanai runāt par šīm tēmām ir tas, ka viņi nedomā, ka viņu bērns vēlētos par to runāt, vai ka viņi nejūtas ērti, apspriežot šos jautājumus.

Mēdiji

85, 2% vecāku uzskata, ka ir pietiekami daudz mēdiju (piemēram, rokasgrāmatas, interneta vietnes), kuri satur informāciju par seksuālo izglītību. Vecāki, kuri vēlas saņemt vairāk materiālu par seksuālo izglītību, pamatā dod priekšroku grāmatām/rokasgrāmatām par seksuālo izglītību, brošūrām/izdales materiāliem, interneta vietnēm un video materiāliem par seksuālo izglītību. 48,2% vecāku nevēlas saņemt sīkāku informāciju par atsevišķiem jautājumiem. Vecāki, kuri vēlas saņemt sīkāku informāciju par atsevišķiem jautājumiem, visbiežāk min sekojošos jautājumus (sakārtoti pēc atbilžu biežuma):

- ieteikumi, kā uzsākt sarunu par seksualitāti;
- padomi par to, kādi jautājumi būtu apspriežami attiecīgajā vecuma grupā;
- vīrieša un sievietes loma ģimenē;
- kā apieties ar kultūras tabū, piemēram, “sekss pirms laulībām”;
- fiziskā attīstība (“kas ir normāli?”);
- seksuāli transmisīvās slimības;
- ko iesākt ar seksu mēdijos.

Zināšanas par seksu

Tikai daži no vecākiem domā, ka viņiem trūkst zināšanu par atsevišķām seksuālajām tēmām (18,5). Tēmas, kurās viņi jūtas nedroši, visbiežāk ir: menstruālais periods, ovulācija un sievietes auglīgās dienas un seksuāli transmisīvās slimības.

Jāatzīmē, ka vairākums vecāku zina, kad pastāv vislielākā iespēja iestāties grūtniecībai (70,4%), bet

vecākiem nav zināmi veidi, kādos var inficēties ar HIV. Piemēram, 63% vecāku domā, ka ar HIV **nevar** inficēties no maksts izdalījumiem, un tikai 7,4% zina, ka HIV var atrasties mātes pienā.

Bērnu aptauja

Vispārējā seksuālā izglītība

Aptuveni puse bērnu, kuri ir piedalījušies aptaujā, uzskata, ka viņi ir seksuāli izglītoti (53,1%). Uz jautājumu “Kurš pamatā ir izglītojis jūs seksuāli?” vairākums bērnu atbild, ka viņi tikuši izglītoti skolā lekcijās par seksu, uzreiz pēc tam seko brāļi un māšas vai citas personas kā draugi vai radnieki.

Personas, pie kuriem bērni visbiežāk vēršas gadījumos, kad rodas jautājums par seksualitāti, ir draugi (56,8%), tam seko vecāki (19%) un brāļi un māšas (16,2%) vai citas personas (8%). 87,5% bērnu skolā ir bijusi nodarbība par seksualitāti. Jautājumi, kas tikuši apspriesti šajā nodarbībā, galvenokārt ir (pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- kontracepcija;
- aborts.

Situācija mājās/izjūtas

Vairākums bērnu apgalvo, ka vecāki viņus mājās uztver nopietni (75%). Seksualitāte, šķiet, bērniem ir sensitīvs jautājums: apmēram puse bērnu nevar runāt par visām ar seksualitāti saistītajām tēmām vai vispār nevēlas runāt ar saviem vecākiem par seksualitāti.

Bērni, kuri runā ar saviem vecākiem par seksualitāti (79,1%) norāda uz sekojošiem jautājumiem, kuri tiek bieži apspriesti (pēc atbilžu biežuma):

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- kontracepcija;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- aborts;
- homoseksualitāte;
- vīrieša un sievietes loma ģimenē.

Tēmas, kuras tiek apspriestas reti, ir:

- masturbācija
- pornogrāfija;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- prostitūcija.

Kopumā ņemot, gandrīz puse bērnu (justos) jūtas neērti vai samulsuši, runājot par seksualitāti ar

saviem vecākiem (43,8%). Aptuveni viena trešdaļa atbild, ka viņi nezina, kā tas ir – justies normāli, vai ka viņi domā, ka viņi jūtas “normāli”. Bērni jūtas neērti, ja viņiem jārunā ar saviem vecākiem par šādām specifiskām tēmām (pēc atbilžu biežuma):

- pornogrāfija;
- masturbācija;
- seksuālā prakse (orgasms, tehnika);
- mīlestība un maigums.

Bērni dod priekšroku situācijai, kad vecāki paši uzsāk sarunu par seksualitāti.

Mēdiji

Tikai 31,3% izmanto mēdijus, lai meklētu informāciju par seksualitāti, visvairāk izmantotie mēdiji ir meklēšanas rīki, interneta vietnes un sociālie mēdiji.

2.2.2 Itālija

Vecāku aptauja

Seksuālās izglītības situācija

Aptuveni puse vecāku atbildējuši, ka viņu bērns vecumā no 11-18 gadiem ir seksuāli izglītots (48,8%). Vairākumu bērnu ir izglītojusi skola/skolotāji (61,9%), pārējos bērnus ir izglītojuši tēvs vai māte (33,3%) vai mēdiji seksuālās izglītības jomā (4,8%).

Izjūtas

Vairākums vecāku, kuri paši bija izglītojuši savu bērnu par seksualitātes jautājumiem (t.i. 42,8% no vecākiem, kuri izpildīja aptaujas anketi), ziņo, ka viņiem runāt par seksualitāti ar savu bērnu ir "normāli/o.k.". Dažiem vecākiem tas šķiet pat vienkārši. Tikai divi no vecākiem min, ka viņiem bijušas grūtības. Iemesls grūtībām runāt par seksu ar savu bērnu slēpjas tajā, ka vecāki nezina, kā runāt par seksualitāti vai ka vecāki uzskata, ka viņu bērns nevēlas runāt ar viņiem par šo tēmu.

Informācijas izmantošana

Vecāki līdzvērtīgi iedalās tajos, kuri izmanto un tajos, kuri neizmanto mēdijus sava bērna seksuālajā izglītošanā. Tiem vecākiem, kuri ir meklējuši informāciju, par avotu kalpojušas grāmatas/žurnāli.

Atbildība par bērnu seksuālo izglītību

Vairākums vecāku uzskata, ka skolai būtu jābūt atbildīgai par viņu bērnu seksuālo izglītību (62,8%), mazākums vecāku domā, ka bērnus būtu jāizglīto vecākiem, ārstiem un sociālajiem darbiniekiem.

Kā vecāki izglīto/reaģē

Vecāki nelielā priekšā ne to, ka iniciatīvu runāt par seksualitāti varētu uzņemties viņu bērns, ne to, ka viņi paši varētu uzņemties iniciatīvu. Atbildot uz jautājumu, kā viņi reaģētu, ja bērns viņiem uzdotu jautājumu par seksualitāti, vairākums vecāku vienkārši atbildētu uz šo jautājumu. Daži vecāki atbild, ka viņi iedotu bērnam papildus informatīvu materiālu (kā grāmatas, brošūras, žurnālus) vai palūgtu savam dzīvesbiedram/dzīvesbiedrei, vai viņš/viņa nevarētu atbildēt uz jautājumiem. Daži vecāki ignorētu jautājumu vai teiktu, ka viņi nevar atbildēt uz jautājumu.

Tēmas, kuras vecāki bieži apspriež ar bērnu (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- kontracepcija;
- fiziskā un seksuālā attīstība
- seksuāli transmisīvās slimības;
- vīriešu/sieviešu homoseksualitāte;
- mīlestība un maigums;
- augļa attīstība/grūtniecība/dzimšana;

- vīrieša un sievietes loma ģimenē.

Tēmas, kuras netiek minētas vai tiek minētas reti, ir, piemēram, masturbācija, seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika), aborts, sekss medijos (pornogrāfija) un kultūras tabū.

Tēmas, kuras ir grūti apspriest ar bērnu

41,9% vecāku min, ka viņiem ir problēmas apspriest specifiskas tēmas ar savu bērnu. Bieži minētās tēmas ir tādi “sensitīvie” jautājumi kā seksuālā prakse (orgasms, tehnika), masturbācija un sekss medijos (pornogrāfija).

Tabū tēmas

Daži vecāki (58,1%) min, ka ir pat tādas tēmas, kuras viņi nekad neapspriestu ar savu bērnu. Visbiežāk minētās tēmas ir:

- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- masturbācija;
- sekss medijos (pornogrāfija);
- homoseksualitāte.

Iemesli, kāpēc vecāki nevēlas runāt par šīm tēmām ar bērnu, vairākumā gadījumu ir neērtības sajūta vai tas, ka viņi nezina, kā par šīm tēmām runāt ar bērnu.

Mēdiji

Puse vecāku uzskata, ka ir pietiekami daudz mēdiju (piemēram, rokasgrāmatas, interneta vietnes), kuri satur informāciju par seksuālo izglītību. Vecāki, kuri vēlas saņemt vairāk materiālu par seksuālo izglītību, pamatā vēlas izmantot vairāk interneta vietņu par seksuālo izglītību, informatīvus video, grāmatas/rokasgrāmatas, interneta forumus un zinātnisko informāciju.

Gandrīz visi vecāki vēlas saņemt padziļinātu informāciju par specifiskiem jautājumiem seksualitātes jomā. Šīs ir visbiežāk nosauktās tēmas (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- ieteikumi, kā uzsākt sarunu par seksualitāti;
- padomi par to, kādi jautājumi būtu apspriežami attiecīgajā vecuma grupā;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- kā apspriest ar bērnu sevišķi sensitīvus jautājumus;
- ko iesākt ar seksu medijos (pornogrāfiju).

Zināšanas par seksu

Vairākums vecāku uzskata, ka viņiem trūkst zināšanu par seksualitāti (65,1%). Tēmas, kurās, kā viņi min, viņiem trūkst zināšanu, ir:

- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- masturbācija;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- homoseksualitāte;
- kā rīkoties seksuālās izmantošanas/vardarbības gadījumā;
- sekss medijos (pornogrāfija).

Jāatzīmē, ka ne visi vecāki zina, kad pastāv vislielākā iespēja iestāties grūtniecībai (60,5%), un vecākiem nav zināmi veidi, kādos var inficēties ar HIV. Piemēram, 70% vecāku domā, ka ar HIV **nevar** inficēties no maksts izdalījumiem, un tikai 39,5% zina, ka HIV var atrasties mātes pienā.

Bērni

Vispārējā seksuālā izglītība

Aptuveni puse bērnu, kuri ir piedalījušies aptaujā, uzskata, ka viņi ir seksuāli izglītoti (45,7%). Uz jautājumu “Kurš pamatā ir izglītojis jūs seksuāli?” vairākums bērnu atbild, ka viņi tikuši izglītoti skolā lekcijās par seksu (66,6%), vai ka viņus ir izglītojuši draugi (14,3%). Māti/tēvu vai abus vecākus ir minējis tikai viens respondents. Personas, kurām visbiežāk tiek jautāts, ja rodas jautājumi par seksualitāti, ir draugi, uzreiz pēc tam seko brāļi, māšas un vecāki.

43,5% bērnu skolā ir bijusi nodarbība par seksualitāti. Tēmas, kuras galvenokārt tika apspriestas nodarbībā, ir (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- kontracepcija;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- augļa attīstība, grūtniecība un dzimšana;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika).

Situācija mājās/izjūtas

Vairākums bērnu apgalvo, ka vecāki viņus mājās uztver nopietni (56,5%), bet vairāk nekā viena trešdaļa nav par to pārliecināti (37%).

Seksuālitate, šķiet, bērniem ir sensitīvs jautājums: 54,6% bērnu domā, ka viņi pamatā var runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem, bet apmēram divas trešdaļas bērnu nav pārliecināti, vai viņi var apspriest ar vecākiem visas seksuālās tēmas (39,1%). Vairākums bērnu vēlas runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem (39,9), vai arī nav pārliecināti, ka to vēlas (39,9).

Bērni, kuri runā ar saviem vecākiem par seksualitāti (61%) norāda uz sekojošiem jautājumiem, kuri tiek bieži apspriesti (pēc atbilžu biežuma):

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- augļa attīstība, grūtniecība un dzimšana;
- kontracepcija.

Tēmas, kuras tiek apspriestas reti, ir:

- masturbācija;

- pornogrāfija;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika).

Kopumā ņemot, gandrīz puse bērnu (justos) jūtas neērti vai samulsuši, runājot par seksualitāti ar saviem vecākiem (43,8%). Vairāk nekā viena trešdaļa atbild, ka viņi jūtas normāli vai labi (39%) vai ka viņi nezina, kā viņi jūtas (13%). Bērni jūtas neērti, ja viņiem jārunā ar saviem vecākiem par šādām specifiskām tēmām (pēc atbilžu biežuma):

- masturbācija;
- pornogrāfija;
- seksuālā prakse (orgasms, tehnika);
- prostitūcija.

Bērni dod priekšroku situācijai, kad viņi paši uzsāk sarunu ar vecākiem, ja viņiem ir jautājumi.

Mēdiji

60,9% bērnu izmanto mēdijus, lai meklētu informāciju par seksualitāti, vispopulārākie mēdiji, kurus izmanto, ir interneta vietnes, meklēšanas rīki, sociālie mēdiji un tiešsaistes forumi.

2.2.3 Austrija

Vecāku aptauja

Seksuālās izglītības situācija

Visi vecāki atbildējuši, ka viņu bērns ir seksuāli izglītots. Vairākumu bērnu ir izglītojuši kāds no vecākiem vai abi vecāki (55%), un pārējos bērnus ir izglītojušas skolas/skolotāji (40%) vai seksuālās izglītības mēdiji (5%).

Izjūtas

Vairākums vecāku, kuri paši bija izglītojuši savu bērnu par seksualitātes jautājumiem (t.i. 40% no vecākiem, kuri izpildīja aptaujas anketi), ziņo, ka viņiem runāt par seksualitāti ar savu bērnu ir "normāli/o.k." (35%). Dažiem vecākiem tas šķiet pat vienkārši (10%). Tikai divi vecāki (10%) ziņo, ka viņiem ar to ir grūtības. Iemesls grūtībām runāt par seksu ar savu bērnu slēpjas tajā, ka vecāki nezina, kā runāt par seksualitāti vai ka vecāki uzskata, ka viņu bērns nevēlas runāt ar viņiem par šo tēmu.

Informācijas izmantošana

Vecāki līdzvērtīgi iedalās tajos, kuri izmanto un tajos, kuri neizmanto mēdijus sava bērna seksuālajā izglītošanā. Tiem vecākiem, kuri ir meklējuši informāciju, par avotu kalpojuši citi vecāki/radinieki/draugi, internets un grāmatas/žurnāli.

Atbildība par bērnu seksuālo izglītību

Vairākums vecāku domā, ka vecākiem būtu jāizglīto savus bērnus seksualitātes jomā, uzreiz pēc tam seko skola/skolotāji.

Kā vecāki izglīto/reagē

Vecāki dod priekšroku situācijai, kad bērns uzņem iniciatīvu runāt par seksualitāti, nevis kad viņi uzņem iniciatīvu paši. Atbildot uz jautājumu, kā viņi reaģētu, ja bērns uzdotu viņiem jautājumu par seksualitāti, vairākums vecāku atzina, ka censtos atbildēt, cik labi vien spētu. Daži no vecākiem atbildēja, ka viņi iedotu bērnam papildus informatīvos materiālus (piemēram, grāmatas, brošūras, žurnālus) un papildus lūgtu dzīvesbiedram/dzīvesbiedrei atbildēt uz visiem jautājumiem.

Tēmas, kuras bieži tiek apspriestas ar bērnu (sakārtotas pēc atbižu biežuma):

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- augļa attīstība/grūtniecība/dzimšana;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- kontracepcija (praktiskais pielietojums, uzticamība, blakusefekti, u.tml.);
- vīriešu/sieviešu homoseksualitāte;
- mīlestība un maigums;

- sekss mēdijos;
- seksuālā izmantošana/vardarbība
- seksuālā prakse (orgasms, tehnika);
- sievietes un vīrieša loma ģimenē.

Tēmas, kuras tiek minētas reti, ir, piemēram, masturbācija, aborts un kultūras tabū.

Tēmas, kuras ir grūti apspriest ar bērnu

25% vecāku min, ka viņiem ir problēmas apspriest specifiskas tēmas ar savu bērnu. Bieži minētās tēmas ir tādi “sensitīvie” jautājumi kā masturbācija, seksuālā izmantošana un seksuālā prakse (orgasms, tehnika).

Tabū tēmas

Visi vecāki atzīst, ka nav tādu tēmu, kurus viņi nevarētu apspriest ar savu bērnu.

Mēdiji

Tikai 35% vecāku uzskata, ka nav pietiekami daudz mēdiju (piemēram, rokasgrāmatas, interneta vietnes), kuri satur informāciju par seksuālo izglītību. Vecāki, kuri vēlas saņemt vairāk materiālu par seksuālo izglītību, pamatā vēlas izmantot vairāk grāmatu/rokasgrāmatu par seksuālo izglītību, interneta forumus, kur viņi varētu sazināties ar citiem vecākiem, brošūras/rokasgrāmatas un interneta vietnes.

15% no vecākiem nevēlas saņemt padziļinātu informāciju par specifiskiem jautājumiem seksualitātes jomā. Vecāki, kuri vēlas saņemt sīkāku informāciju par atsevišķiem jautājumiem, visbiežāk min sekojošos jautājumus (sakārtoti pēc atbilžu biežuma):

- ko iesākt ar seksu mēdijos;
- padomi par to, kādi jautājumi būtu apspriežami attiecīgajā vecuma grupā;
- ieteikumi, kā uzsākt sarunu par seksualitāti;
- fiziskā attīstība (“kas ir normāli?”);
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- prostitūcija.

Zināšanas par seksu

Vecāku sadalījums tajos, kuri uzskata, ka viņiem trūkst zināšanu par specifiskām ar seksualitāti saistītām tēmām un tajos, kuri uzskata, ka viņiem zināšanu netrūkst, ir līdzvērtīgs. Daži vecāki min, ka viņiem trūkst zināšanu, par: seksu mēdijos, prostitūciju, menstruālo ciklu, ovulāciju, sievietes auglīgajām dienām un seksuāli transmisīvajām slimībām.

Jāatzīmē, ka gandrīz visi vecāki zina, kad pastāv vislielākā iespēja iestāties grūtniecībai (95%), bet vecākiem nav zināmi veidi, kādos var inficēties ar HIV. Piemēram, 75% vecāku domā, ka ar HIV **nevar** inficēties no maksts izdalījumiem, un tikai 40% zina, ka HIV var atrasties mātes pienā.

Bērni

Vispārējā seksuālā izglītība

Vairākums bērnu, kuri ir piedalījušies aptaujā, uzskata, ka viņi ir seksuāli izglītoti (61,1%).

Uz jautājumu "Kurš pamatā ir izglītojis jūs seksuāli?" vairākums bērnu atbild, ka viņi tikuši izglītoti skolā lekcijās par seksu (33,3%), vai ka viņus ir izglītojuši abi vecāki (14,3%). Citas personas, kuras tiek bieži minētas, ir māte (16,7%) vai brāļi un māsas (5,6%). Personās, kurām visbiežāk tiek jautāts, ja rodas jautājumi par seksualitāti, ir draugi (88,9%), uzreiz pēc tam seko brāļi, māsas un vecāki.

94,4% bērnu skolā ir bijuši nodarbība par seksualitāti. Tēmas, kuras galvenokārt tika apspriestas nodarbībā, ir (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- augļa attīstība, grūtniecība un dzimšana;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- kontracepcija;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas.

Situācija mājās/izjūtas

Visi bērni apgalvo, ka vecāki viņus mājās uztver nopietni.

Seksuālitate, šķiet, bērniem ir sensitīvs jautājums: aptuveni divas trešdaļas bērnu nav pārliecināti, ka viņi var apspriest ar vecākiem visas seksuālās tēmas (66,7%) vai ka viņi vispār vēlas runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem (55,5%).

Bērni, kuri runā ar saviem vecākiem par seksualitāti (83,3%) norāda uz sekojošiem jautājumiem, kuri tiek bieži apspriesti ar vecākiem (pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- augļa attīstība, grūtniecība un dzimšana;
- kontracepcija.

Tēmas, kuras tiek apspriestas reti, ir:

- masturbācija;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- homoseksualitāte;
- seksuālā izmantošana/vardarbība,
- sekss mēdijos (pornogrāfija).

Kopumā ņemot, gandrīz puse bērnu (justos) jūtas neērti vai samulsuši, runājot par seksualitāti ar saviem vecākiem (44,4%). Viena trešdaļa atbild, ka viņi jūtas normāli vai labi (39%) vai ka viņi nezina, kā viņi jūtas (16,6%). Bērni jūtas neērti, ja viņiem jārunā ar saviem vecākiem par šādām specifiskām tēmām (pēc atbilžu biežuma):

- masturbācija;
- seksuālā prakse (orgasms, tehnika);
- seksuāli transmisīvās slimības;
- sekss mēdijos.

Bērni dod priekšroku situācijai, kad vecāki uzņemas iniciatīvu un uzsāk sarunu ar viņiem par seksualitāti.

Mēdiji

88,9% bērnu izmanto mēdijus, lai meklētu informāciju par seksualitāti, vispopulārākie mēdiji, kurus izmanto ir meklēšanas rīki, interneta vietnes un TV šovi vai žurnāli par seksualitāti.

2.2.4 Latvija

Vecāku aptauja

Seksuālās izglītības situācija

Vairāk nekā divas trešdaļas vecāku atbildējuši, ka viņu bērns vecumā no 11-18 gadiem ir seksuāli izglītots (72,5%). Bērns bieži ir izglītojies kāds no vecākiem (64,9%), skolas/skolotāji (5,4%) vai seksuālās izglītības mēdiji (2,7%).

Izjūtas

Vairākums vecāku, kuri paši bija izglītojuši savu bērnu par seksualitātes jautājumiem, ziņo, ka viņiem runāt par seksualitāti ar savu bērnu ir "normāli/o.k.". Dažiem vecākiem tas šķiet pat vienkārši. Pavisam neliela daļa vecāku ziņo, ka viņiem ar to ir grūtības.

Iemesls grūtībām runāt par seksu ar savu bērnu, kā visbiežāk minēts, ir tas, ka vecāki domā, ka viņu bērns nevēlētos runāt ar viņiem par šo tēmu.

Informācijas izmantošana

Puse vecāku izmanto mēdijus sava bērna seksuālajā izglītošanā. Tiem vecākiem, kuri ir meklējuši informāciju, par avotu kalpojuši grāmatas/žurnāli un draugi/radinieki.

Atbildība par bērnu seksuālo izglītību

Vairākums vecāku domā, ka vecākiem būtu jāizglīto savus bērnus seksualitātes jomā, uzreiz pēc tam seko skola/skolotāji. Citiem informācijas avotiem būtu jābūt grāmatām/videomateriāliem/žurnāliem par seksuālās izglītības tēmām, ārstiem, kā arī brāļiem un māsām. Mazākums vecāku domā, ka bērnus būtu jāizglīto bērna draugiem, radiniekiem un sociālajiem darbiniekiem.

Kā vecāki izglīto/reaģē

Vecāki dod priekšroku situācijai, kad bērns uzņem iniciatīvu runāt par seksualitāti, nevis kad viņi uzņem iniciatīvu paši. Atbildot uz jautājumu, kā viņi reaģētu, ja bērns uzdotu viņiem jautājumu par seksualitāti, vairākums vecāku atzina, ka censtos atbildēt, cik labi vien spētu. Daži no vecākiem atbildēja, ka viņi teiktu, ka nespēj atbildēt. Tam par iemeslu ir fakts, ka viņi paši nezina visu par seksualitāti.

Tēmas, kuras bieži tiek apspriestas ar bērnu (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- fiziskā un seksuālā attīstība;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- sievietes un vīrieša loma ģimenē;
- seksuālā izmantošana/vardarbība
- laulība un citas savstarpējo attiecību formas;
- augļa attīstība/grūtniecība/dzimšana;
- kontracepcija;

- seksuāli transmisīvās slimības.

Tēmas, kuras netiek minētas vai tiek minētas reti, ir, piemēram, seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika), masturbācija, aborts un prostitūcija.

Tēmas, kuras ir grūti apspriest ar bērnu

33,3% vecāku min, ka viņiem ir problēmas apspriest specifiskas tēmas ar savu bērnu. Bieži minētās tēmas ir tādi “sensitīvie” jautājumi kā seksuālā prakse (orgasms, tehnika), masturbācija un homoseksualitāte.

Tabū tēmas

Daži vecāki (25,5%) min, ka ir pat tādas tēmas, kuras viņi **nekad** neapspriestu ar savu bērnu. Visbiežāk minētās tēmas ir:

- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- aborts;
- kontracepcija;
- masturbācija;
- homoseksualitāte.

Iemesli, kāpēc vecāki nevēlas runāt par šīm tēmām ar bērnu, vairākumā gadījumu ir tas, ka viņi nezina, kā par šīm tēmām runāt ar bērnu vai ka viņi justos neērti runāt par šo tēmu ar bērnu.

Mēdiji

Tikai viena trešdaļa vecāku uzskata, ka nav pietiekami daudz mēdiju (piemēram, rokasgrāmatas, interneta vietnes), kuri satur informāciju par seksuālo izglītību (37,3%). Vecāki, kuri vēlas saņemt vairāk materiālu par seksuālo izglītību, pamatā vēlas izmantot vairāk interneta vietņu, brošūras/izdales materiālus, informatīvus video un grāmatas/rokasgrāmatas par seksuālo izglītību.

Vairākums vecāku vēlas saņemt padziļinātu informāciju par specifiskiem jautājumiem seksualitātes jomā (65%). Šīs ir visbiežāk minētās tēmas (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- informācija par fizisko attīstību (“kas ir normāli?”);
- padomi par to, kādi jautājumi būtu apspriežami attiecīgajā vecuma grupā;
- ieteikumi, kā uzsākt sarunu par seksualitāti;
- kontracepcija;
- masturbācija;
- kā rīkoties seksuālas izmantošanas/vardarbības gadījumos;
- informācija par seksuāli transmisīvajām slimībām;
- vīrieša un sievietes loma ģimenē.

Zināšanas par seksu

Vairākums vecāku uzskata, ka viņiem netrūkst zināšanu par seksualitāti (62,8%). Temati, par kuriem trūkst zināšanu, ir:

- kontracepcija;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- aborts;
- prostitūcija.

Jāatzīmē, ka vairākums vecāku zina, kad pastāv vislielākā iespēja iestāties grūtniecībai (95%), bet vecākiem nav zināmi veidi, kādos var inficēties ar HIV. Piemēram, 76,5% vecāku domā, ka ar HIV **nevar** inficēties no maksts izdalījumiem, un tikai 19,6% zina, ka HIV var atrasties mātes pienā.

Bērni

Vispārējā seksuālā izglītība

Gandrīz visi bērni, kuri ir piedalījušies aptaujā, uzskata, ka viņi ir seksuāli izglītoti (91,8%).

Uz jautājumu “Kurš pamatā ir izglītojis jūs seksuāli?” vairākums bērnu atbild, ka viņi tikuši izglītoti skolā lekcijās par seksu (53,7%), vai ka viņus ir izglītojusi māte (14,9) vai abi vecāki (9,6%). Citas personas ir brāļi un māsas, tēvs un sociālie darbinieki. Personas, kurām visbiežāk tiek jautāts, ja rodas jautājumi par seksualitāti, ir vecāki (88,9%), uzreiz pēc tam seko draugi, brāļi un māsas.

86,3% bērnu skolā ir bijuši nodarbība par seksualitāti. Tēmas, kuras galvenokārt tika apspriestas nodarbībā ir (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- kontracepcija;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- aborts;
- maigums un mīlestība.

Situācija mājās/izjūtas

82,2% bērnu apgalvo, ka vecāki viņus mājās uztver nopietni, 13,7 nejūtas par to droši. Seksualitāte, šķiet, bērniem ir sensitīvs jautājums: vairāk nekā divas trešdaļas bērnu nav pārliecināti, ka viņi var apspriest ar vecākiem visas seksuālās tēmas (71,2%), neliels daudzums bērnu apgalvo, ka viņi vispār nevar runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem (12,3%), bet vairākums bērnu principā vēlas runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem (60,1%).

Bērni, kuri runā ar saviem vecākiem par seksualitāti (76,4%), norāda uz sekojošiem jautājumiem, kuri tiek bieži apspriesti ar vecākiem (pēc atbilžu biežuma):

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- mīlestība un maigums;
- fiziskā un seksuālā attīstība;

- augļa attīstība, grūtniecība un dzimšana;
- sievietes un vīrieša loma ģimenē;
- laulība un citas savstarpējo attiecību formas.

Tēmas, kuras tiek apspriestas reti, ir:

- sekss pirms laulībām;
- masturbācija;
- prostitūcija;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika).

Kopumā ņemot, aptuveni viena trešdaļa bērnu (justos) jūtas neērti vai samulsuši, runājot par seksualitāti ar saviem vecākiem (27,7%). Vairāk, nekā viena trešdaļa atbild, ka viņi jūtas normāli vai labi (46,2%) vai ka viņi nezina, kā viņi jūtas (25,1%). Bērni jūtas neērti, ja viņiem jārunā ar saviem vecākiem par šādām specifiskām tēmām (pēc atbilžu biežuma):

- seksuālā prakse (orgasms, tehnika);
- pornogrāfija;
- masturbācija;
- prostitūcija;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- seksuālā izmantošana/vardarbība.

Bērni dod priekšroku situācijai, kad viņi paši uzņemas iniciatīvu sarunai ar vecākiem par seksualitāti.

Mēdiji

Tikai 36,6% bērnu izmanto mēdijus, lai meklētu informāciju par seksualitāti, vispopulārākie mēdiji, kurus izmanto, ir meklēšanas rīki, interneta vietnes un interneta forumi.

2.2.5 Lietuva

Vecāku aptauja

Seksuālās izglītības situācija

Vairāk nekā divas trešdaļas vecāku atbildējuši, ka viņu bērns vecumā no 11-18 gadiem ir seksuāli izglītots (82,7%). Bērnu lielākoties ir izglītojis viens no vecākiem (64,9%), skolas/skolotāji (5,4%) vai seksuālās izglītības mēdiji.

Izjūtas

Vairākums vecāku, kuri paši bija izglītojuši savu bērnu par seksualitātes jautājumiem, ziņo, ka viņiem runāt par seksualitāti ar savu bērnu ir "normāli/o.k.". Dažiem vecākiem tas šķiet pat vienkārši. Tikai 11,5% vecāku ziņo, ka viņiem ar to ir grūtības.

Iemesls grūtībām runāt par seksu ar savu bērnu, kā visbiežāk minēts, ir tas, ka vecāki domā, ka viņu bērns nevēlētos runāt ar viņiem par šo tēmu.

Informācijas izmantošana

Vecāki līdzvērtīgi iedalās tajos, kuri izmanto un tajos, kuri neizmanto mēdijus sava bērna seksuālajā izglītošanā. Tiem vecākiem, kuri ir meklējuši informāciju, par avotu kalpojais internets un grāmatas/žurnāli.

Atbildība par bērnu seksuālo izglītību

Vairākums vecāku domā, ka vecākiem un skolai būtu jābūt atbildīgai par bērnu seksuālo izglītošanu. Citiem informācijas avotiem būtu jābūt grāmatām/videomateriāliem/žurnāliem par seksuālās izglītības tēmām, radniekiem/ģimenes draugiem. Mazākums vecāku domā, ka bērnus būtu jāizglīto sociālajiem darbiniekiem, bērna draugam vai ārstam.

Kā vecāki izglīto/reaģē

Vecāki dod priekšroku situācijai, kad bērns uzņem iniciatīvu runāt par seksualitāti, nevis kad viņi uzņem iniciatīvu paši. Atbildot uz jautājumu, kā viņi reaģētu, ja bērns uzdotu viņiem jautājumu par seksualitāti, vairākums vecāku atzina, ka censtos atbildēt, cik labi vien spētu. Daži no vecākiem atbildēja, ka viņi teiktu, ka nespēj atbildēt. Tam par iemeslu ir fakts, ka viņi paši nezina visu par seksualitāti.

Tēmas, kuras bieži tiek apspriestas ar bērnu (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- seksuāli transmisīvās slimības;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- kontracepcija;
- augļa attīstība/grūtniecība/dzimšana;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- sievietes un vīrieša loma ģimenē.

Tēmas, kuras netiek minētas vai tiek minētas reti, ir, piemēram, masturbācija, kultūras tabū un

prostitūcija.

Tēmas, kuras ir grūti apspriest ar bērnu

28,9% vecāku min, ka viņiem ir problēmas apspriest specifiskas tēmas ar savu bērnu. Visbiežāk minētās tēmas ir tādi "sensitīvie" jautājumi kā seksuālā prakse (orgasms, tehnika), masturbācija un homoseksualitāte.

Tabū tēmas

Daži vecāki (11,5%) min, ka ir pat tādas tēmas, kuras viņi nekad neapspriestu ar savu bērnu. Šīs tēmas ir:

- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- masturbācija;
- homoseksualitāte.
- maigums un mīlestība;
- laulība un citas savstarpējo attiecību formas;
- sievietes un vīrieša loma ģimenē.

Iemesli, kāpēc vecāki nevēlas runāt par šīm tēmām ar bērnu, vairākumā gadījumu ir tas, ka viņi nezina, kā par šīm tēmām runāt ar bērnu vai ka viņi justos neērti runāt par šo tēmu ar bērnu.

Mēdiji

Vairāk nekā viena trešdaļa vecāku uzskata, ka ir pietiekami daudz mēdiju (piemēram, rokasgrāmatas, interneta vietnes), kuri satur informāciju par seksuālo izglītību (65,4%). Vecāki, kuri vēlas saņemt vairāk materiālu par seksuālo izglītību, pamatā vēlas izmantot vairāk interneta vietņu, video materiālus, grāmatas/rokasgrāmatas par seksuālo izglītību un zinātnisko informāciju.

Vairākums vecāku vēlas saņemt padziļinātu informāciju par specifiskiem jautājumiem seksualitātes jomā. Šīs ir visbiežāk minētās tēmas (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- ieteikumi, kā uzsākt sarunu par seksualitāti;
- padomi par to, kādi jautājumi būtu apspriežami attiecīgajā vecuma grupā;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- informācija par fizisko attīstību ("kas ir normāli?");
- kā ar bērnu runāt par īpaši sensitīviem jautājumiem;
- informācija par seksuāli transmisīvām slimībām;
- ko iesākt ar kultūras tabū.

Zināšanas par seksu

Vairākums vecāku uzskata, ka viņiem netrūkst zināšanu par seksualitāti (61,5%). Temati, par kuriem trūkst zināšanu, ir:

- homoseksualitāte;
- masturbācija;
- kontracepcija;

- seksuāli transmisīvās slimības;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- prostitūcija.

Jāatzīmē, ka puse vecāku nezina, kad pastāv vislielākā iespēja iestāties grūtniecībai un vecākiem nav zināmi veidi, kādos var inficēties ar HIV. Piemēram, 11,5% vecāku domā, ka ar HIV **nevar** inficēties no maksts izdalījumiem, un tikai 25% zina, ka HIV var atrasties mātes pienā.

Bērnu aptauja

Vispārējā seksuālā izglītība

Gandrīz visi bērni, kuri ir piedalījušies aptaujā, uzskata, ka viņi ir seksuāli izglītoti (76,3%).

Uz jautājumu “Kurš pamatā ir izglītojis jūs seksuāli?” vairākums bērnu atbild, ka viņi tikuši izglītoti skolā lekcijās par seksu (21%), vai ka viņus ir izglītojusi māte (13,2) vai abi vecāki (6,6%). Citas pieminētās personas ir tēvs un citi radnieki. Personas, kurām visbiežāk tiek jautāts, ja rodas jautājumi par seksualitāti, ir draugi (54%) un vecāki (47,4%), uzreiz pēc tam seko draugi, brāļi un māsas.

56,6% bērnu skolā ir bijuši nodarbība par seksualitāti. Tēmas, kuras galvenokārt tika apspriestas skolas nodarbībā par seksualitāti ir (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- kontracepcija;
- maigums un mīlestība;
- aborts.

Situācija mājās/iziūtas

82% bērnu apgavo, ka vecāki viņus mājās uztver nopietni, 17,1 nejūtas par to droši. Seksualitāte, šķiet, bērniem ir sensitīvs jautājums: aptuveni viena trešdaļa bērnu nav pārliecināti, ka viņi var apspriest ar vecākiem visas seksuālās tēmas (26,3%), vairāk nekā viena trešdaļa bērnu jūtas nedroši, vai viņi var runāt par visām tēmām (36,8), bet mazākums apgalvo, ka viņi vispār nevar runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem (22,4%). Vairākums bērnu principā vēlas runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem (42,1%).

Bērni, kuri runā ar saviem vecākiem par seksualitāti (69,7%) norāda uz sekojošiem jautājumiem, kuri tiek bieži apspriesti ar vecākiem (pēc atbilžu biežuma):

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- mīlestība un maigums;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- sievietes un vīrieša loma ģimenē;
- laulība un citas savstarpējo attiecību formas;
- seksuāli transmisīvās slimības.

Tēmas, kuras tiek apspriestas reti, ir:

- masturbācija;
- pornogrāfija;
- prostitūcija;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika).

Kopumā ņemot, aptuveni viena trešdala bērnu (justos) jūtas neērti vai samulsuši, runājot par seksualitāti ar saviem vecākiem (31,6%). Vairāk nekā viena trešdaļa atbild, ka viņi jūtas normāli vai labi (38%), vai ka viņi nezina, kā viņi jūtas (31,4%). Var teikt, ka bērni jūtas neērti, ja viņiem jārunā ar saviem vecākiem par šādām specifiskām tēmām (pēc atbilžu biežuma):

- masturbācija;
- pornogrāfija;
- seksuālā prakse (orgasms, tehnika);
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni.

Bērni dod priekšroku situācijai, kad viņi paši uzņemas iniciatīvu sarunai ar vecākiem par seksualitāti.

Mēdiji

61,8% bērnu izmanto mēdijus, lai meklētu informāciju par seksualitāti, vispopulārākie mēdiji, kurus izmanto, ir meklēšanas rīki, interneta vietnes un interneta forumi.

2.2.6 Vācija

Vecāku aptauja

Seksuālās izglītības situācija

Tikai viens no vecākiem atbildēja, ka viņa bērns vēl nav seksuāli izglītots. Jāpiezīmē, ka vairākumu bērnu bija izglītojis viens no vecākiem, kurš bija izpildījis aptaujas anketu (56%), un aptuveni vienu trešdaļu bērnu bija izglītojušas skolas/skolotāji (26%). Daži no vecākiem atbildēja, ka viņi nezina, kurš izglītojis viņu bērnu jautājumos par seksualitāti (8%).

Izjūtas

Vairākums vecāku, kuri paši bija izglītojuši savu bērnu par seksualitātes jautājumiem (tie bija 56% no vecākiem, kuri bija izpildījuši aptaujas anketi), ziņo, ka viņiem runāt par seksualitāti ar savu bērnu ir "normāli/o.k." (66,6%). Dažiem vecākiem tas šķiet pat vienkārši (27,3%). Tikai divi vecāki ziņo, ka viņiem ar to ir grūtības. Iemesls grūtībām runāt par seksu ar savu bērnu, ir tas, ka vecāki jūtas neērti un domā, ka viņu bērns nevēlētos runāt ar viņiem par šo tēmu.

Informācijas izmantošana

Vairākums vecāku nav meklējuši informāciju sava bērna seksuālājai izglītošanai (78,6%). Tiem vecākiem, kuri ir meklējuši informāciju, par avotu kalpojuši citi vecāki/radinieki/draugi, internets un grāmatas/žurnāli.

Atbildība par bērnu seksuālo izglītību

Vairākums vecāku domā, ka vecākiem būtu jāizglīto savi bērni seksualitātes jomā, uzreiz pēc tam seko skola/skolotāji un grāmatas/žurnāli par seksuālās izglītības tēmām.

Kā vecāki izglīto/reagē

Nav skaidrs, vai vecāki dod priekšroku pašu iniciatīvai uzņemties runāt par seksualitāti, vai kad to dara bērns. Atbildot uz jautājumu, kā viņi reaģētu, ja bērns uzdotu viņiem jautājumu par seksualitāti, vairākums vecāku atzina, ka censtos atbildēt, cik labi vien spētu. Daži no vecākiem atbildēja, ka viņi papildus dotu bērnam informatīvus materiālus (kā grāmatas, brošūras, žurnālus) vai palūgtu savam dzīvesbiedram/dzīvesbiedrei, vai viņš/viņa nevarētu atbildēt uz visiem jautājumiem.

Tēmas, kuras tiek apspriestas ar bērnu (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- kontracepcija (praktiskā lietošana, uzticamība, blakusefekti, utml.);
- seksuāli transmisīvās slimības;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- mīlestība un maigums;
- vīriešu/sieviešu homoseksualitāte;

- seksuālā izmantošana/vardarbība;
- sekss mēdijos;
- augļa attīstība/grūtniecība/dzimšana;
- masturbācija.

Tēmas, kuras netiek minētas vai tiek minētas reti, ir, piemēram, seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika), aborts, prostitūcija, vīrieša un sievietes lomas ģimenē un kultūras tabū.

Tēmas, kuras ir grūti apspriest ar bērnu

Tikai 22% vecāku min, ka viņiem ir problēmas apspriest specifiskas tēmas ar savu bērnu. Bieži minētās tēmas ir masturbācija un seksuālā prakse (orgasms, tehnika).

Tabū tēmas

Tikai 14% vecāku (25,5%) min, ka ir tādas tēmas, kuras viņi nekad neapspriestu ar savu bērnu. Visbiežāk minētās tēmas ir: masturbācija, seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika). Iemesli, kāpēc vecāki nevēlas runāt par šīm tēmām ar bērnu, vairākumā gadījumu ir tas, ka viņi nezina, kā par šīm tēmām runāt ar bērnu, vai viņiem šķiet, ka viņu bērns nevēlas runāt par šo tēmu, vai arī ka viņi justos neērti runāt par šo tēmu ar bērnu.

Mēdiji

Tikai 10% vecāku uzskata, ka nav pietiekami daudz mēdiju (piemēram, rokasgrāmatas, interneta vietnes), kuri satur informāciju par seksuālo izglītību (37,3%). Vecāki, kuri vēlas saņemt vairāk materiālu par seksuālo izglītību, pamatā dod priekšroku interneta forumiem, kuros viņi var sarunāties ar citiem vecākiem, vietnēm, brošūrām un rokasgrāmatām.

64% vecāku nevēlas saņemt padziļinātu informāciju par specifiskiem jautājumiem seksualitātes jomā. Vecāki, kuri vēlētos saņemt vairāk informācijas par specifiskām tēmām, visbiežāk min šādas tēmas (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- padomi par to, kādi jautājumi būtu apspriežami attiecīgajā vecuma grupā;
- ieteikumi, kā ar bērnu runāt par ļoti intīmām tēmām;
- ieteikumi, kā uzsākt sarunu par seksualitāti;
- kā runāt par masturbāciju;
- kā attiekties pret seksu mēdijos;
- informācija par fizisko attīstību ("kas ir normāli?").

Zināšanas par seksu

84% vecāku apgalvo, ka viņiem netrūkst zināšanu par seksualitāti. Daži vecāki min, ka viņiem trūkst zināšanu par: sievietes un vīrieša dzimumorgāniem, seksuālo praksi un reakcijām (orgasms, tehnika), seksuāli transmisīvajām slimībām, homoseksualitāti un prostitūciju.

Jāatzīmē, ka vairākums vecāku zina, kad pastāv vislielākā iespēja iestāties grūtniecībai (24%), bet vecākiem nav zināmi veidi, kādos var inficēties ar HIV. Piemēram, 42% vecāku domā, ka ar HIV **nevar** inficēties no maksts izdalījumiem, un tikai 34% zina, ka HIV var atrasties mātes pienā.

Bērnu aptauja

Vispārējā seksuālā izglītība

Gandrīz visi bērni, kuri ir piedalījušies aptaujā, uzskata, ka viņi ir seksuāli izglītoti (93,5%).

Uz jautājumu “Kurš pamatā ir izglītojis jūs seksuāli?” vairākums bērnu atbild, ka viņi tikuši izglītoti skolā lekcijās par seksu (26,1%), vai ka viņus ir izglītojusi māte (19,6%) vai abi vecāki (15,2%), vai ka viņi izglītojušies paši, lasot grāmatas, u.tml.(19,6%). Personas, kurām visbiežāk tiek jautāts, ja rodas jautājumi par seksualitāti, ir draugi un uzreiz pēc tam vecāki.

91,3% bērnu skolā ir bijusi nodarbība par seksualitāti. Tēmas, kuras galvenokārt tika apspriestas skolas nodarbībā par seksualitāti, ir (sakārtotas pēc atbilžu biežuma):

- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- kontracepcija;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- fiziskā un seksuālā attīstība;
- augļa attīstība, grūtniecība un dzimšana.

Situācija mājās/izjūtas

Lielākā daļa bērnu apgavo, ka vecāki viņus mājās uztver nopietni (86,7%). Var teikt, ka seksualitāte bērniem ir sensitīvs jautājums: aptuveni puse bērnu nav pārliecināti, ka viņi var apspriest ar vecākiem visas seksuālās tēmas vai vispār nevēlas runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem. Bērni, kuri runā ar saviem vecākiem par seksualitāti (72%) norāda uz sekojošiem jautājumiem, kuri tiek bieži apspriesti ar vecākiem (pēc atbilžu biežuma):

- menstruālais cikls, ovulācija, sievietes auglīgās dienas;
- kontracepcija;
- seksuāli transmisīvās slimības;
- sievietes un vīrieša dzimumorgāni;
- augļa attīstība, grūtniecība un dzimšana.

Tēmas, kuras tiek apspriestas reti, ir:

- masturbācija;
- aborts;
- pornogrāfija;
- seksuālā prakse un reakcijas (orgasms, tehnika);
- sekss pirms laulībām.

Kopumā ņemot, aptuveni puse bērnu jūtas neērti vai samulsuši, runājot par seksualitāti ar saviem vecākiem (52%). Viena trešdaļa atbild, ka viņi jūtas normāli vai labi (35%). Var teikt, ka bērni jūtas neērti, ja viņiem jārūnā ar saviem vecākiem par šādām specifiskām tēmām (pēc atbilžu biežuma):

- masturbācija;

- seksuālā prakse (orgasms, tehnika);
- mīlestība un maigums;
- homoseksualitāte.

Bērni dod priekšroku situācijai, kad viņi paši uzņemas iniciatīvu sarunai ar vecākiem par seksualitāti, ja viņiem rodas jautājumi.

Mēdiji

69,6% bērnu izmanto mēdijus, lai meklētu informāciju par seksualitāti, vispopulārākie mēdiji, kurus izmanto, ir meklēšanas rīki, interneta vietnes un interneta forumi.

3. Secinājumi un rekomendācijas ASK metodiskā materiāla izveidošanai.

Projekta mērķis ir izveidot ASK metodisko materiālu, kurš būtu pielāgots katras partnervalsts kultūras kontekstam. Šī vajadzību izvērtēšanas situācijas analīze tika veikta tāpēc, lai varētu noteikt, vai ir sastopamas specifiskas nacionālas un kultūras problēmas, kas saistītas ar vecākiem un bērniem saistībā ar seksuālo izglītību.

Vajadzību izvērtēšanas situācijas analīze parāda, ka vecākiem un bērniem ir atšķirīga uztvere un pieredze saistībā ar seksuālo izglītību katrā no valstīm un problēmas, kuras saistītas ar šo tēmu, ir dažādas. Nepārprotami ir tas, ka valstis atšķiras savā starpā jautājumā par seksualitātes tēmām, kuras tiek apspriestas ar bērniem. Piemēram, šķiet, ka dažiem vecākiem ir grūti apspriest ar bērniem tādas sensitīvas seksuālās tēmas kā homoseksualitāte, un masturbācija, bet šīs “sensitīvās” tēmas katrā valstī ir atšķirīgas, un šīs atšķirības varētu rasties kultūras atšķirību dēļ.

Skolas un vecāku loma bērnu seksuālajā izglītībā katrā valstī ir atšķirīga, lai gan vairākums vecāku norāda, ka tieši vecākiem jāuzņemas galvenā atbildība par savu bērnu seksuālo audzināšanu.

Runājot par bērnu viedokli, var teikt, ka vairākums bērnu ir gatavi atklāti runāt par seksualitāti ar saviem vecākiem un viņi jūt, ka vecāki viņu teikto uztver nopietni. Tomēr izskatās, ka ir tādi specifiski jautājumi kā masturbācija vai aborts, ko bērni vēlas labāk apspriest ar citiem, piemēram, draugu vai brāli un māsu, nekā ar saviem vecākiem. Lai apstiprinātu šos rezultātus, ir nepieciešams plašāks pētījums, īpaši ar (lielākām) atšķirīgu kultūru grupām, kā arī grupām, kurām ir dažādi izglītības līmeņi.

Šķiet, ka seksualitāte ir sensitīvs temats, un reizē ar digitālās revolūcijas attīstību, parādās arī jaunas problēmas, piemēram, ko iesākt ar seksu mēdijos un pornogrāfiju. Bieži vien bērni izmanto vairākus plašsaziņas līdzekļus, lai meklētu informāciju par seksualitāti, pārsvarā izmantojot grāmatas, interneta forumus un interneta vietnes.

Vairākumā partnervalstu pamatu seksuālās izglītības laukā nodrošina skola, taču visas tēmas netiek aplūkotas vienādi. Var teikt, ka seksa mācībstundās prioritāte tiek dota bioloģijas zināšanu pasniegšanai, piemēram, par ķermeņa uzbūvi un grūtniecību.

Nav pilnīgi skaidrs, vai vecākiem būtu jārīkojas kā izglītotājiem, kuri uzņemas iniciatīvu, vai viņiem labāk jāveic fona atbalstītāju pienākumi, ja bērnam rodas jautājums vai problēma saistībā ar seksualitāti. Svarīgi, lai vecāki būtu atsaucīgi runāt ar saviem bērniem (arī) par (sarežģītām) seksuālām tēmām un ka viņi jūtas gatavi to darīt. Lai atbalstītu vecākus viņu darbā ar savu bērnu seksuālo izglītošanu, viņi būtu jāiepazīstina ar atbilstošiem informācijas avotiem, kuri nodrošina augstu efektivitāti. Šie avoti var, piemēram, būt īpašas interneta vietnes un interneta forumi vecākiem. Svarīgas ir arī sociālo institūciju un citu kompetentu ekspertu kontaktadrese vecākiem, kuri vēlētos saņemt personisku padomu.

Pieejamajai informācijai, pirmkārt, jāietver vispārēja “teorētiskā” informācija par seksualitāti, jo dažiem vecākiem ir robi zināšanās par seksualitāti un seksuāli transmisīvo slimību novēršanas profilaksi. Jābūt arī precīzi formulētai informācijai par bērnu seksuālo izglītību, piemēram, padomiem, kā iesākt diskusiju ar bērnu par seksualitāti, ieteikumiem par tēmām, kuras attiecīgās vecuma grupās būtu jāapspiež ar bērnu, padomiem, kā apieties ar tādām aktuālām tēmām kā seksualitāte (sociālajos) mēdijos.

Vecākiem būtu jābūt pieejamai informācijai par specifiskām kultūras un reliģijas problēmām, kuras var rasties attiecībā uz seksualitāti, kā, piemēram, “sekss pirms laulībām”.

4. Pielikums: vecāku aptauja un skolēnu aptauju Latvijā anketas

Vecāku aptauja Latvijā

Šī aptauja ir starptautiska projekta daļa un tiek veikta arī citās Eiropas valstīs. Projektu atbalsta Eiropas Komisija.

Aptaujas tēma ir pusaudžu (11-18 gadi) seksuālā izglītība un vecāku loma seksuālajā izglītībā.

Piezīme: šī aptauja ir paredzēta tiem vecākiem, kuru bērni ir vecumā no 11 līdz 18 gadiem. Ja Jums nav bērnu šajā vecumā, lūdzu, aptauju neaizpildiet.

Ja Jūs esat piekritis anketu aizpildīt, atbildiet uz visiem jautājumiem. Aptauja ir anonīma. Aptaujā ir 33 jautājumi.

Aptaujas aizpildīšana aizņems ne ilgāk kā 10 minūtes. Paldies!

Lifelong
Learning
Programme

Pusaudžu seksuālā izglītība

Aptauja ir par pusaudžu (11-18 gadi) seksuālo izglītošanu, t.i., tādām tēmām kā vecuma posmam un dzimumam atbilstoša ķermeņa attīstība, savstarpējās attiecības, mīlestība, kontracepcija, kuras tiek pārrunātas ar pusaudžiem. Lūdzam Jūs atbildēt spontāni, ko Jūs jūtat un domājat. Nav pareizu vai nepareizu atbilžu, svarīgs ir Jūsu viedoklis, attieksme un uzvedība, esot vecākiem.

1. Vai Jūsu bērns/-i vecumā no 11 līdz 18 gadiem ir jau saņēmis/-uši seksuālo izglītību? *

Lūdzu, izvēlieties tikai vienu atbildi:

☐ Jā

☐ Nē

Ja Jūsu atbilde ir "Jā", lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārejiet pie 7. jautājuma.

2. Kas pirmais sniedza atbildes Jūsu bērnam par seksualitāti, ķermeņa attīstību pusaudžu vecumā, attiecībām, t.sk. seksuālajām attiecībām, Jūs/Jūsu dzīvesbiedrs vai kāda cita persona?

Lūdzu, izvēlieties tikai vienu atbildi:

☐ es

☐ mans partneris/laulātais

☐ skolotājs/mācību stundas ietvaros

☐ skolas medicīnas māsa/sociālais darbinieks

☐ mana bērna draugi

☐ radnieki/mani draugi

☐ brālis/māsa

☐ ārsts/psihologs

☐ grāmatas/filmas/žurnāli par seksualitātes tēmām

☐ es nezinu, kas manu bērnu izglītoja par seksualitātes tēmām

☐ Cita atbilde:

--

Atbildiet uz šo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz iepriekšējo jautājumu bija "mans partneris/laulātais" vai "es".

3. Vai runāt par seksualitāti un attiecībām Jums ar bērnu bija sarežģīti vai viegli?

Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:

- ☐ viegli
- ☐ normāli
- ☐ sarežģīti
- ☐ es nerunāju ar savu bērnu par seksualitātes tēmām

Atbildiet uz šo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz iepriekšējo jautājumi bija "sarežģīti".

4. Kāpēc runāt par seksualitāti un attiecībām ar bērnu ir sarežģīti?

Lūdzu, atzīmējiet **visus** atbilstošos variantus:

- ☐ es jūtos neērti
- ☐ nezinu, kā runāt par seksualitātes tēmām ar bērnu
- ☐ man šķiet, ka bērns nevēlas ar mani šādus jautājumus apspriest

☐ Cita atbilde:

Atbildiet uz šo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz 2. jautājumu bija "mans partneris/laulātais" vai "es".

5. Vai Jūs meklējāt jebkādu papildus informāciju par šo tēmu, pirms Jūs izglītojāt bērnu seksualitātes un attiecību jautājumos?

Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:

- ☐ Jā
- ☐ Nē

6. Kur Jūs meklējāt/atradāt papildus informāciju?

Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus:

☐ jautāju draugiem/citiem vecākiem/radiniekiem padomu

☐ internetā

☐ grāmatās/brošūrās/žurnālos

☐ filmās/video

☐ sociālajā dienestā/ģimenes centrā

☐ pie ārsta/psihologa

☐ Cita atbilde:

7. Kam, pēc Jūsu domām, būtu jāizglīto pusaudži par seksualitātes un attiecību jautājumiem?

Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus:

☐ skolai/skolotājam

☐ vecākiem/vecākam

☐ radiniekiem/ģimenes draugiem

☐ bērna draugiem

☐ brāļiem/māsām

☐ sociālajiem darbiniekiem

☐ grāmatām/video/žurnāliem par seksualitātes tēmām

☐ ārstam

☐ Cita atbilde:

Atbildiet uz šo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz 2. jautājumu bija “mans partneris/laulātais” vai “es”.

8. Kā Jūs runājat ar bērnu par seksualitātes un attiecību jautājumiem?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

- ☐ nogaidu, līdz bērns uzdod jautājumu
- ☐ pats/-i uzsāku sarunu par kādu no tēmām
- ☐ Cita atbilde

9. Kā Jūs reaģējat, kad bērns Jums uzdod jautājumu par seksualitātes un attiecību jautājumiem?

*Lūdzu, atzīmējiet **visus** atbilstošos variantus:*

- ☐ atbildu uz jautājumu
- ☐ iedodu bērnam materiālu (bukletu, brošūru)
- ☐ lieku bērnam jautāt citai personai
- ☐ nesniedzu atbildi/atzīstu, ka nevaru atbildēt
- ☐ ignorēju jautājumu
- ☐ Cita atbilde:

Atbildiet uz nākošo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz šo jautājumu nebija “atbildu uz jautājumu” vai “cita atbilde”.

10. Kāpēc Jūsu reakcija ir šāda?

Lūdzu, ierakstiet savu atbildi šeit:

Atbildiet uz šo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz 2. jautājumu bija "mans partneris/laulātais" vai "es".

11. Par kādiem seksualitātes un attiecību jautājumiem Jūs jau esat runājis ar bērnu?

(Ja Jūs vēl neesat ar bērnu runājis par seksualitātes un attiecību jautājumiem, lūdzu, izvēlieties pēdējo atbilžu variantu: "Es vēl neesmu runājis ar bērnu par seksualitātes un attiecību jautājumiem".)

Lūdzu atzīmēt visus atbilstošos variantus:

- ☐ sieviešu un vīriešu dzimumorgāni
- ☐ seksa veidi un organisma reakcijas seksa laikā/orgasms
- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sievietes auglīgās dienas
- ☐ kontracepcija (lietošana, drošība, blakus efekti utt.)
- ☐ seksuāli transmisīvās slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ vecuma posmam un dzimumam atbilstoša ķermeņa attīstība
- ☐ grūtniecība un dzemdības
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas
- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija
- ☐ seksuāla vardarbība/jaunprātīga izmantošana
- ☐ sekss medijos (piemēram, pornogrāfija)
- ☐ prostitūcija

- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ sabiedrības aizspriedumi (piemēram, sekss pirms laulībām)
- ☐ es vēl neesmu runājis ar bērnu par seksualitātes un attiecību jautājumiem
- ☐ Cita atbilde:

12. Vai Jums šķiet, ka ir pietiekami daudz materiālu (piemēram, rokasgrāmatas, mājaslapas), kas Jums varētu palīdzēt bērna izglītošanai par seksualitātes un attiecību jautājumiem?

Lūdzu, izvēlieties tikai vienu atbildi:

- ☐ Jā
- ☐ Nē

Ja Jūsu atbilde ir "Nē", lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārejiet pie 14. jautājuma

13. Kādu materiālu Jums šobrīd pietrūkst?

Lūdzu atzīmēt visus atbilstošos variantus:

- ☐ brošūru/bukletu
- ☐ grāmatu/rokasgrāmatu
- ☐ žurnālu
- ☐ tīmekļa forumu, kuros var pārrunāt tēmas ar citiem vecākiem
- ☐ grupas un informatīvas lapas sociālajos tīklos (piemēram, Facebook)
- ☐ mājaslapas par seksuālo izglītību
- ☐ informatīvi video
- ☐ zinātniska informācija (piemēram, pētījumu rezultāti)
- ☐ Cita atbilde:

14. Vai Jūs vēlētos iegūt informāciju par atsevišķām tēmām? Ja jā, tad par kādām tēmām?

(Ja atbilde ir "nē", lūdzu, atzīmējiet pēdējo atbildes variantu: "es nevēlos informāciju par atsevišķām tēmām".)

Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus:

- ☐ ieteikumi, kā sākt sarunu ar savu bērnu par seksualitāti
- ☐ ieteikumi, kādā vecumā kādas tēmas ir pārrunājamas
- ☐ vecuma posmam un dzimumam atbilstoša attīstība ("kas ir normāli?")
- ☐ sarunas par ļoti intīmām tēmām (piemēram, orālais sekss)
- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sievietes auglīgās dienas
- ☐ kontracepcija (lietošana, drošība, blakus efekti, utt.)
- ☐ seksuāli transmisīvas slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas
- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija
- ☐ seksuālā vardarbība/ļauņprātīga izmantošana
- ☐ sekss medijos (piemēram, pornogrāfija)
- ☐ prostitūcija
- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ sabiedrības aizspriedumi (piemēram, sekss pirms laulībām)
- ☐ es nevēlos informāciju par atsevišķām tēmām
- ☐ Cita atbilde:

15. Vai Jūs mulsina kādi specifiski, ar seksualitāti saistīti jautājumi sarunā ar bērnu?

Lūdzu, izvēlieties tikai vienu atbildi:

☐ Jā

☐ Nē

Ja Jūsu atbilde ir "Jā", lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārejiet pie 17. jautājuma

16. Kādas tēmas Jūs mulsina, runājot ar bērnu par seksualitāti un attiecībām?

Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus:

- ☐ sieviešu un vīriešu dzimumorgāni
- ☐ seksa veidi un organisma reakcijas seksa laikā/orgasms
- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sievietes auglīgās dienas
- ☐ kontracepcija (lietošana, drošība, blakus efekti, utt.)
- ☐ seksuāli transmisīvās slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ vecuma posmam un dzimumam atbilstoša attīstība
- ☐ grūtniecība un dzemdības
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas
- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija
- ☐ seksuālā vardarbība/jaunprātīga izmantošana

- ☐ sekss medijos (piemēram, pornogrāfija)
- ☐ prostitūcija
- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ sabiedrības aizspriedumi (piemēram, sekss pirms laulībām)
- ☐ Cita atbilde:

17. Vai ir kādi seksualitātes un attiecību jautājumi, par kuriem Jūs nekad nerunātu ar bērnu?

Lūdzu, izvēlieties tikai vienu atbildi:

- ☐ Jā
- ☐ Nē

Ja Jūsu atbilde ir "Jā", lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārejiet pie 20. jautājuma

18. Par kādiem seksualitātes un attiecību jautājumiem Jūs nekad nerunātu ar bērnu? *

Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus:

- ☐ sieviešu un vīriešu dzimumorgāni
- ☐ seksa veidi un organisma reakcijas seksa laikā
- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sieviešu auglīgās dienas
- ☐ seksuāli transmisīvās slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ kontracepcija (lietošana, drošība, blakus efekti, utt.)
- ☐ vecuma posmam un dzimumam atbilstoša attīstība
- ☐ grūtniecība un dzemdības
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas

- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija
- ☐ seksuālā vardarbība/launprātīga izmantošana
- ☐ sekss medijos (piemēram, pornogrāfija)
- ☐ prostitūcija
- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ sabiedrības aizspriedumi (piemēram, sekss pirms laulībām)
- ☐ Cita atbilde:

Ja Jūsu atbilde uz 17. jautājumu ir "Jā", lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārejiet pie 20. jautājuma

19. Kāpēc Jūs nekad nerunātu par šo/šiem seksualitātes un attiecību jautājumu/-iem ar bērnu?

Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus:

- ☐ justos neērti/apkaunojoši runāt par šo tēmu/-ām
- ☐ nezinu, kā runāt par to
- ☐ man šķiet, ka mans/-i bērns/-i negribētu par to runāt ar mani
- ☐ mūsu sabiedrībā par to nav pieņemts runāt/tas ir tabu
- ☐ Cita atbilde:

Jūsu zināšanas par seksualitāti

Bieži vien pusaudžu zināšanas un uzvedība ir atkarīga no viņu vecāku uzvedības un zināšanām. Tāpēc mums ir ļoti svarīgi noskaidrot Jūsu atbildes uz dažiem sekojošajiem jautājumiem.

20. Vai ir kāds seksualitātes vai attiecību jautājums, par kuru Jūs jūtaties nedrošs un/vai par kuru Jums ir nepilnīgas zināšanas?

Lūdzu, izvēlieties tikai vienu atbildi:

☐ Jā

☐ Nē

Ja Jūsu atbilde ir "Jā", lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārejiet pie 22. jautājuma

21. Kāds/-i seksualitātes un attiecību jautājums/-i tas/tie būtu?

Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus:

- ☐ sieviešu un vīriešu dzimumorgāni
- ☐ seksa veidi un organisma reakcijas seksa laikā/orgasms
- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sievietes auglīgās dienas
- ☐ kontracepcija (lietošana, drošība, blakus efekti, utt.)
- ☐ seksuāli transmisīvās slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ vecumam posmam un dzimumam atbilstoša attīstība
- ☐ grūtniecība un dzemdības
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas
- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija

- ☐ seksuālā vardarbība/ļauņprātīga izmantošana
- ☐ sabiedrības aizspriedumi (piemēram, sekss pirms laulībām)
- ☐ sekss medijos (piemēram, pornogrāfija)
- ☐ prostitūcija
- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ Cita atbilde:

22. Kad ir vislielākā iespēja palikt stāvoklī?

Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:

- ☐ pirmajās dienās pēc mēnešreižu beigšanās
- ☐ aptuveni menstruālā cikla vidū
- ☐ dienu pirms mēnešreizēm
- ☐ mēnešreižu laikā
- ☐ nezinu

23. Kādā veidā var inficēties ar HIV/AIDS? *

Lūdzu, atzīmējiet **visus** atbilstošos variantus:

- ☐ ar asinīm
- ☐ ar spermu
- ☐ ar maksts izdalījumiem
- ☐ ar krūts pienu
- ☐ no asiņojošas brūces un iekaisušas ādas
- ☐ ar siekalām
- ☐ no zarnu gļotādas

- ☐ ar jebkāda veida fizisku kontaktu
- ☐ ar pārnesi pa gaisu (piemēram, šķaudot)
- ☐ no kukaiņa koduma
- ☐ nezinu
- ☐ Cita atbilde:

Demogrāfiskā informācija

24. Kāds ir Jūsu dzimums?

Lūdzu, izvēlieties *tikai vienu* atbildi.

- ☐ Sieviete
- ☐ Vīrietis

25. Kāds ir Jūsu vecums?

Lūdzu, ierakstiet savu atbildi šeit:

26. Cik daudz bērnu Jums ir? *

Lūdzu, ierakstiet savu atbildi šeit:

27. Cik bērnu Jums ir vecumā no 11 līdz 18 gadiem?

(Ja Jums, piemēram, ir tikai dēls/i vai meita/as šajā vecumā, lūdzu, aizpildiet ar "0" tā dzimuma ailīti, kura Jums nav.)

Lūdzu, ierakstiet savu(-as) atbildi(-es) šeit:

meitenes

zēni

28. Kāda ir pēdējā mācību iestāde, kuru apmeklējāt/kāda ir Jūsu izglītība?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

- ☐ skolā neesmu gājis/-usi
- ☐ sākumskolas izglītība
- ☐ pamatskolas izglītība
- ☐ profesionālā vidējā izglītība
- ☐ vidusskolas izglītība
- ☐ augstākā izglītība

29. Vai Jūs esat precējies/-usies vai Jums ir nopietnas partnerattiecības?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

- ☐ jā, precējies/-usies vai partnerattiecībās
- ☐ nē

Atbildiet uz šo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz 29. jautājumu bija "jā, precējies/-usies vai partnerattiecībās".

30. Kāda ir Jūsu partnera/es, dzīvesbiedra/es pēdējā iegūtā izglītība?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

- ☐ skolā nav gājis/-usi
- ☐ sākumskolas izglītība
- ☐ pamatskolas izglītība
- ☐ profesionālā vidējā izglītība
- ☐ vidusskolas izglītība
- ☐ augstākā izglītība

31. Kāda ir Jūsu reliģiskā piederība?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

- ☐ protestants (luterānis, baptists, u.c.)
- ☐ katolis
- ☐ jūds
- ☐ musulmanis
- ☐ budists
- ☐ hinduists
- ☐ pareizticīgs
- ☐ nav apzīmējuma/man nav reliģiskās piederības
- ☐ Cita atbilde

32. Kā Jūs vērtējat savas attiecības ar reliģiju?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

- ☐ ciešas
- ☐ vājas
- ☐ neitrālas
- ☐ negatīvas

Atbildiet uz šo jautājumu, ja Jūsu atbilde uz 29. jautājumu bija "jā, precējies/-usies vai partnerattiecībās".

33. Kāda ir Jūsu partnera/-es/dzīvesbiedra/-es reliģiskā piederība?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

- ☐ protestants (luterānis, baptists, u.c.)
- ☐ katolis
- ☐ jūds
- ☐ musulmanis

- ☐ budists
- ☐ hinduists
- ☐ pareizticīgs
- ☐ bez apzīmējuma/nav reliģiskās piederības
- ☐ Cita atbilde

Paldies par aptaujas aizpildīšanu!

Skolēnu aptauja - Latvija

Šī aptauja ir daļa no starptautiska projekta un tiek veikta arī citās Eiropas valstīs.

Mēs vēlētos uzzināt, kā notika Tava izglītošanas par seksualitāti un attiecībām.

Lūdzu, aizpildi visus jautājumus. Dalība ir anonīma, kas nozīmē, ka neviens nevarēs redzēt, kura persona ir devusi kādu atbildi, tāpēc Tu vari būt atklāts.

Aptaujas aizpildīšana aizņems, maksimums, 5-10 minūtes.

Seksuālā izglītība

1. Vai Tu jau esi saņēmis izglītību par seksualitātes tēmām (pubertāte, savstarpējās attiecības, mīlestība, kontracepcija, utt.)?

Lūdzu, izvēlies **tikai vienu** atbildi:

- ☐ jā
- ☐ nē
- ☐ nezinu

Ja Tava atbilde ir "Jā", līdzi, atbilde uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārej pie 3. jautājuma.

2. No kā, galvenokārt, Tu esi saņēmis šo izglītību?

Lūdzu, izvēlies **tikai vienu** atbildi:

- ☐ seksuālās izglītības stundā/-s skolā
- ☐ no mammas
- ☐ no tēta
- ☐ no abiem vecākiem
- ☐ no drauga/draudzenes
- ☐ no brāļa/māsas
- ☐ no radiem/ģimenes draugiem
- ☐ no sociālā darbinieka/skolas medicīnas māsas
- ☐ no ārsta/psihologa
- ☐ es izglītojos pats/-i, lasot un skatoties materiālus par seksualitāti
- ☐ Cita atbilde:

3. Lūdzu, novērtē situāciju mājās pēc šādiem apgalvojumiem:

Lūdzu, izvēlies atbilstošu atbildi katram punktam:

	Jā	Nav skaidrs	Nē
Es jūtu, ka vecāki mani uztver nopietni	☐	☐	☐
Es varu runāt ar vecākiem par visiem intīmajiem jautājumiem	☐	☐	☐
Es varu runāt ar vecākiem par atsevišķiem intīmiem jautājumiem	☐	☐	☐

	Jā	Nav skaidrs	Nē
Es nevaru runāt ar vecākiem par intīmiem jautājumiem	☐	☐	☐
Es nevēlos runāt ar vecākiem par intīmiem jautājumiem	☐	☐	☐

4. Pie kā Tu vērsies, ja Tev radušies jautājumi par seksualitāti un attiecībām?

Lūdzu, atzīmē **visus** atbilstošos variantus:

- ☐ mammas/tēta
- ☐ brāļa/māsas
- ☐ drauga/draudzenes
- ☐ radnieka/ģimenes drauga
- ☐ skolotāja
- ☐ sociālā darbinieka/skolas medicīnas māsas
- ☐ zvanu palīdzības tālrunim, rakstu "karsto" e-pastu
- ☐ ārsta
- ☐ Cita atbilde:

5. Vai Tev jau skolā ir bijusi nodarbība par seksualitāti un attiecībām?

Lūdzu, izvēlies **tikai vienu** atbildi:

- ☐ Jā
- ☐ Nē

Ja Tava atbilde ir "Jā", līdzi, atbildi uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārej pie 7. jautājuma.

6. Lūdzu, atzīmē, par kādiem seksualitātes un attiecību jautājumiem Tu esi mācījies skolā (dienas, jauniešu centrā u.tml.)?

Lūdzu, atzīmēt **visus** atbilstošos variantus:

- ☐ sieviešu un vīriešu dzimumorgāni

- ☐ seksa veidi un organisma reakcijas seksa laikā/orgasms
- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sievietes auglīgās dienas
- ☐ kontracepcija (izmantošana, uzticamība, blakus efekti utt.)
- ☐ seksuāli transmisīvās slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ vecuma posmam un dzimumam atbilstoša attīstība/pubertāte
- ☐ grūtniecība un dzemdības
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas
- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija
- ☐ seksuālā vardarbība/jaunprātīga izmantošana
- ☐ sekss pirms laulībām
- ☐ pornogrāfija
- ☐ prostitūcija
- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ Cita atbilde:

7. Lūdzu, atzīmē, par kādiem seksualitātes un attiecību jautājumiem Tu jau esi runājis ar mammu/tēti.

(Ja Tu neesi runājis par seksualitātes un attiecību jautājumiem ar mammu/tēti, tad izvēlies pēdējo atbildes variantu: "es neesmu runājis par seksualitātes un attiecību jautājumiem ar mammu/tēti".)

*Lūdzu, atzīmē **vīsus** atbilstošos variantus:*

- ☐ sieviešu un vīriešu dzimumorgāni
- ☐ seksa veidi un organisma reakcijas seksa laikā/orgasms

- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sievietes auglīgās dienas
- ☐ kontracepcija (izmantošana, uzticamība, blakus efekti utt.)
- ☐ seksuāli transmisīvās slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ vecuma posmam un dzimumam atbilstoša attīstība/pubertāte
- ☐ grūtniecība un dzemdības
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas
- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija
- ☐ seksuālā vardarbība/jaunprātīga izmantošana
- ☐ sekss pirms laulībām
- ☐ pornogrāfija
- ☐ prostitūcija
- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ es neesmu runājis/-usi ar mammu/tēti par seksualitātes un attiecību jautājumiem
- ☐ Cita atbilde:

8. Vai ir kādi seksualitātes un attiecību jautājumi, par kuriem tu neuzdrošinātos vai justos neērti vai apkaunojoši, runājot ar vecākiem? Kādi jautājumi tie ir?

(Ja Tava atbilde ir "nē", tad izvēlies pēdējo atbildes variantu: "nē, man nav problēmu runāt ar mammu/tēti par jebkuru seksualitātes un attiecību jautājumu".)

*Lūdzu, atzīmē **visus** atbilstošos variantus:*

- ☐ sieviešu un vīriešu dzimumorgāni
- ☐ seksa veidi un organisma reakcijas seksa laikā/orgasms

- ☐ mēnešreizes, ovulācija, sievietes auglīgās dienas
- ☐ kontracepcija (izmantošana, uzticamība, blakus efekti utt.)
- ☐ seksuāli transmisīvās slimības (piemēram, HIV/AIDS)
- ☐ vecuma posmam un dzimumam atbilstoša attīstība/pubertāte
- ☐ grūtniecība un dzemdības
- ☐ grūtniecības pārtraukšana (aborts)
- ☐ laulība un citas pāru attiecību formas
- ☐ maigums, rūpes un mīlestība
- ☐ homoseksualitāte
- ☐ masturbācija
- ☐ seksuālā vardarbība/jaunprātīga izmantošana
- ☐ sekss pirms laulībām
- ☐ pornogrāfija
- ☐ prostitūcija
- ☐ vīrieša un sievietes loma ģimenē
- ☐ nē, man nav problēmu runāt ar mammu/tēti par jebkuru seksualitātes un attiecību jautājumu
- ☐ Cita atbilde:

9. Kā Tu jūties vai kā Tu justos, ja jārunā ar mammu/tēti par intīmām tēmām?

*Lūdzu, atzīmē **visus** atbilstošos variantus:*

- ☐ neērti/apkaunojoši
- ☐ labi
- ☐ normāli
- ☐ es nezinu

☐ Cita atbilde:

10. Vai Tu izmanto medijus (piemēram, internetu), lai meklētu informāciju par seksualitāti un attiecībām?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

☐ Jā

☐ Nē

Ja Tava atbilde ir "Jā", līdzi, atbilde uz nākamo jautājumu, ja "Nē", pārej pie 12. jautājuma.

11. Kādus medijus Tu izmanto informācijas par seksualitāti un attiecībām meklēšanai?

*Lūdzu, atzīmē **visus** atbilstošos variantus:*

☐ interneta meklētājprogrammu, ievadot meklējamo vārdu

☐ mājaslapas, kas satur informāciju par seksualitāti un attiecībām

☐ sociālos medijus (piemēram, grupas vai Facebook lapas par seksualitāti un attiecībām)

☐ interneta forumus

☐ konsultācijas pa telefonu (palīdzības tālrunis) vai e-pastu

☐ televīzijas programma/žurnāls

☐ Cita atbilde:

12. Kurš no šiem apgalvojumiem atbilst Tavai situācijai mājās?

*Lūdzu, izvēlieties **tikai vienu** atbildi:*

☐ es uzdodu mammai/tētim jautājumus par seksualitāti un attiecībām, ja man tādi radušies

☐ mamma/tētis jautā man, vai man radušies jautājumi par seksualitāti un attiecībām

☐ es nerunāju par seksualitāti un attiecībām ar mammu/tēti

Demogrāfiskā informācija

13. Kāds ir Tavs vecums?

Lūdzu, ieraksti savu atbildi šeit:

14. Vai Tu esi puisis vai meitene?

Lūdzu, izvēlies **tikai vienu** atbildi.

☐ Sieviete

☐ Vīrietis

15. Kurā klasē Tu šobrīd mācies?

Lūdzu, izvēlies **tikai vienu** atbildi.

☐ 5. klasē

☐ 6. klasē

☐ 7. klasē

☐ 8. klasē

☐ 9. klasē

☐ 10. klasē

☐ 11. klasē

☐ 12. klasē

16. Kāda ir Tava reliģiskā piederība?

(Ja nevēlies atbildēt uz šo jautājumu, izvēlies pēdējo atbildes variantu: "Cita atbilde - nevēlos atbildēt".)

Lūdzu, izvēlies **tikai vienu** atbildi:

☐ protestants

☐ katolis

☐ jūds

- ☐ musulmanis
- ☐ budists
- ☐ hinduists
- ☐ pareizticīgs
- ☐ man nav reliģiskās piederības
- ☐ Cita atbilde:

17. Kā Tu novērtētu savas attiecības ar reliģiju?

Lūdzu, izvēlieties tikai vienu atbildi:

- ☐ ciešas
- ☐ vājas
- ☐ neitrālas
- ☐ negatīvas

Paldies par aptaujas aizpildīšanu!

